

CURIERU ROMANU

Gazeta

POLITICA, COMMERCIALA

SI

Litterară.

Pretul prenumeratiei pentru Curierul Român imprenă cu Buletinul Oficial, este de doi galbeni pe an; iar in parte unul quâte un galbenu.

Abonarea se face in Bucuresci, la

Redactie si la D. Iosifu Romanovu la judece la CC. Cărmuiri si la DD. Profesori.

Aqueastă foie ese de doé ori pe septemână, Martea si Sămbăta, iar Buletinul de patru ori.

ANUL XVIII. N°. 61.

BUCURESCI.

MARȚI, 23 IULIE 1846.

PRONUNȚIA LUI G, G.

Fiind că g în limba română, ca și în cea latină, italiană și spaniolă, înainte de e și de i, se moaie și se sună ca u, precum fag, fagi (far, faj); trag, trași (trar, trai); smulg, smulgi (smulr, smulji); etc., apoi, spre a scrie și de confuzia care o face u, ce seamănă prea mult cu u, vom întrebându-ne și noi ca latini, italieni și spanioli pe g atât pentru sunetul lui r cât și pentru al lui u, căci tot aceeași literă este, numai doar că se imoaie, precum am zis, înaintea lui e și i; și aceasta este cauza o dovadă din velle mai mari că limba noastră este cea latină. Amă, că pentru această lețușă și pe u, se va și, reggeți generală d'acum înainte, că g, înainte de e și i se sună ca u, iar înaintea tuturor celorlalte se sună ca r.

Eschelle. Sunt însă numai vr'o cinci vorbe în care g și se pronunță sunetul de r și înaintea lui e și i, precum în gimne, rem. În aceste vorbe vom face și noi tot ca latini, și vom pune lângă g un h (x) mult spre a se străpăronunția de g, precum ghimne, ghem, ghioacă, ghiac.

Asemenea am putea deșerta din alfabetul nostru și pe k și pe c, și a primi în locul lor numai pe c care korrespunde atât cu c cât și cu k, și care este sunetul la așelamă reggeți ca și g, adică înainte de e și de i se sună ca c, iar înaintea tuturor celorlalte litere atât vokale cât și konsonante se sună ca k, precum: mac, maci (mak, maci); sac, saci (sak, saci); fac, faci, face, făc (fak, faci, face, făc). Și vom lăsa însă pentru mai pe țm.

PRESCURTARE.

b, este b.	j, este j.	h este de două feluri; mult, precum în ghimne, ghiac, (gimne, giac) și konsonant precum în haină, hotar (haină, hotar).
f, — f.	h, — x.	
g, — g.	l, — l.	
gh, — g.		
ge, — g.		
gi, — g.		

MAREA-BRITANIE.

Țeata Dündalkului a serbat de o manieră prea strălucită pe liberatorul D. O'Connell. Arși de trimis se înălțaseră în drumuri; ghirlande de flori ornaș toate ferestrele. Muzica societății de temperanță făcea să se auză fanfare pe vllige. La o legă de parte de Dündalk, trăsura ce ducea pe D. O'Connell, pe fiul său și pe amicii lor fu întâmpinată de un cortegiu foarte numeros. După ce a ajuns pe strada țergului, liberatorul a ordonat de să omrit trăsura, și scribându-se în picioare, a făcut, din trăsura, un cuvânt multime care l-a anulardat cu entuziasm.

D. O'Connell, după ce le multime despre această bună primire și așel demonstrații de patriotismul cel mai ardoare, le anunță că billul de violingă asupra Irlandiei, așel bill konil al unui minister răș, așel măsura țigioasă ce țmă să strivească de tot purina libertate ce a mai ramas în Irlanda, și kombătut și argunkat, și nici mai poate fi vr'un minister care să mai țeze a l reinșțina, și că mai toată țmea în Englitera rețnoașe acum că trebe a se face ceva în interesul Irlandiei. D. O'Connell scrișeșe apoi zikând că spiritul de libertate face mari progresi; el plană pe țer întinzând preste patria lor arinele țtelare, și că, fiind că viktoria s'arată amă d'aproașe, ar trebi cu țoșii să se ferească a n'o kompromitte prin desbinări între dumi. Dar, a mai adșugat liberatorul că o voce immitat, să ne țzim, amici, de nișe asemenea fatale țmări; și din kontra, să fim în țnire și să ne restringem cât vom putea mai mult țndurile, și viktoria va fi a noastră.

Seara la 7 ore s'a dat liberatului un benket foarte pompos și în președinția lui Ion Kolema președintul țbul și țappel al Dündalkului. Toastul pentru de președintul fu în șnțata lui O'Connell și pentru revokașia țnrei.

— Dela Liverpool se scrie că țmă fu d'otadă încat de o grozavă țtine de țeșe și de țmă adșuse de țeșe țmă din țtră țtate și care țșesșeșe țșe în deposit așentândșe revokașia țgilor neki așura țaksi.

Спектаториї, възнд speranza lor imlimită, s'aş grăbit alle desfăcचे सुरे a'mi realisă marile lor beneficuri, din kare a urmat o mare scădere în preţurile grănelor mi fainei. Pînă acum a scăzut preţul grănelor de 10 m. de karter, mi de 6 m. de buţoi de faină.

FRANCI A.

— În foaiea le Progrès du Pas-de-Calais din 12 Iulie se citeşte următoarele:

„Zăcă n'aş primit onorile îngropării toate kadaverele dela katastrofa de ne drămă de fer, mi nici le vor putea primi toate, kăci balta are nişte adăncimi kare vor remănea nestrăbătute. Remăşipurile zak zăcă ne pămint, altele plutesc pe apă, mi altele staş kăfundate în noroş ne marginea prăpastiei. Ieri zăcă s'aş mai skos din apă trei kadavere: doş femel nekupnoskute mi un om ne al kărgia nept s'a aflat o plăcă che purtă ačeastă inskripcie: J. Guérin, messageries Picardes. Omul ačesta este nenorocitul konduktör al ačellei trăsute kare zăcă nu s'a purtat deskoperi.

Pînă acum, s'aş skos 27 kadavere. Numărul lor trebte să fie kă mult mai mare.

Mama jnelăi Piérard, foarte greş vulnerat, mi kare a reşmit a skăna ke cheilăşi doi kopii ai ei, unul de un an mi 8 luni, mi altul de 6 ani merge mai bine.

Un neguşetör a perdut mari şume, mi zăcă rătăचेचे ne marginile ačestăi lak afurisit.

Intr'un vagon sfărşmat am văzut o damă în negre kare m'a perdut ne bărbat-săş. Kadaverul lui zăcă nu s'a skos, mi ea nu vrea să se duk de akolö. Dărgerea'i este mătă mi sfăşuitoare a o vedea.

BELGICA.

Bruxsella, 14 Iulie. Nişte kăllătorii sosii ieri dela Paris, mi astăzi dela Balensiena, suru kă a-seară zăcă se mai aflaş doş vagoane în frudul laku-lăi dela Fampoux, din kare tot mai urmaş a skoate bagagurii mi fărşmăturii. Dar numărul total al viktimelor che aş perit akolö zăcă nu eră kănoskut.

Eacă kăm deskrie nenorocirea de ne drămă de fer konduktörul Mesageriilor regale kare se află ne kopvoş:

«Şekănd dela Amiens, eram singur în trăsura mea che se află ne un vagon, urmat de o trăsura a întreprinderii Laffit-Caillard. În nainte'm se află un vagon kare treboia, dănt sokoteala şea, să kărginză ar'o trei-zeci de persoane, mi vagonul ačesta avea în nainte'i o diligenşă İrată dela Amiens mi kare se şesese ne un vagon. Diligenşă ačesta avea intr'insa natră kăllătorii mi konduktörul. Emind din bariera ştaşionii dela Amiens am innitat ne kamaradul meş konduktörul întreprinderii Laffit-Caillard să vie a'mi şinea kompanie. Amă, noi ne aflam amăndoi în trăsura mesageriilor regale kănd, nu departe de Arras, kamaradul meş imi zisse: Da che è asta? noi nu

mergem bine. Şi tot-d'odată, fărş vr'o prekăgetare, amkărăm amăndoi kărellele trăsutei. Ačestei singure imuregăturii şntem datorii viaşă! Kăte-na mi-năte dănt ačesta am fost şurşştăşii în baltă.

Eş sokotesk kă şntă trăsura che s'a desurins din şir trebie să fi fost diligenşă İrată dela Amiens mi kare kărgindea şinş persoane, din prekăş kă kondiktörul; asemenea sokotesk kă ea trebie să fi intrat şntăş în apă, kare este nu şurşin adăncă, dănt dinsa a venit vagonul kă trei-zeci de persoane mi în urmă trăsura în kare noi ne aflam. Eş mi kamaradul meş am remas, şii kărat print'o minune, şinşşurăş de kărellele che şurşşaserăm: trăsura noastră, şurşşate afară mi şurşşate în apă, atăşşănd ne vagonul che o prekădea, mi kare, în kădereă sa, kăleuşese mai de tot ne toş kăllătorii che se in-nekaş în apă.

Nu ne adduşem aminte che s'a urmat vr'o kăte-na sekunde, dar, dănt che ne desmeşurăm, mi ne mirăşăm de a ne vedea şii, şntăş nostră kăşet fr de a dă aştor persoanelor che se in-nekaş în vagonul kăşindat în apă. Trebi mai şntăş să skoatem o skăşdăşă dănt'o lattre. Ne şurşşura ačesta skoaserăm ne şănd noş persoane zăcă şii mi şă-surē-zече moarte.

Şmi poate şine-vă inkăşvi che şilinge grozave a trebit şure a skoate ne nenorocirii ačestia din mormintul lor. O biată fată de vr'o şeate ont ani şă skăpată kă multă greşitate; ne kănd ačeastă kopill eră ne şurşşate afară din apă, mi zăcă vie, unul din braşele ei eră şinş în vagon de o ştere nekăşşă, ačesta eră şurşsa şăş frate-săş che se in-nekă. Dar ke-o şurşşerăm în çelle de ne urmă mi o detterăm şume-sei che emisse din vagon mai nainte. Nenorocita şurşşă insă mai avea kă dinsa zăcă doi kopii kării nu i s'a purtat skăna.

Nici şna din çelle şinş persoane din prima diligenşă nu s'a purtat skoate: Trăsura ačesta, ne kare atăşşă vagonul, a intrat foarte adănc în potmol. Alte vr'o zече kadavere aş trebit să mai şează mult zăcă amăkate şunt vagon.

Kătre ačestea am văzut vr'o zече şin-surē-zече persoane, şnele moarte mi altele vulnerate de moarte în grozava isbitură, che a urmat ne drămă de fer în nainteă restăşşurii.

SPANIA.

La 7 Iulie (k. n.) se resăndisse şgomotul kă o şimkare karlistă ar fi şburănit la Morella.

PORTUGALIA.

Se zine kă şuterile adăşate de Migelisti se ridăkă la 7000 oameni, mi kă ačestea okăşăş mai multe şosigii tară în şrovingia Tras-os-Montes.

Se vorbește încă cu ministrii de guvern 'm'ar fi dat demisia, mi cu desekarea tesaurului public nacionalizează toate paterile guvernului sure a putea immedekă mișkarea migelistilor. Interbenția Marei-Britanii, cu priimirea celorlalte puteri a imputritei alianțe, este privită ca de neapărată sure a restatornică treburile Portugaliei.

DIN SCRISORILE LA SOFIA. *)

Sfârșitul scrisorii a VIII.

Animalele cele mai slabe mi cele mai frikoase se fak kragioase kând sunt cu pui. Grina așeantă cu semeție vîlă kare se pîrîstvește pe pui ei. Frikoasa cîntă isbește cu fîrie inamicul ce s'anonie de kringul unde ea 'm'a denis puii. Kanguroii, manikii 1) mi sarigvii 2) aș sunt pîntecă o traistă membranoasă în kare s'askunde familia lor, mi, lokkamași cu așeastă pnegioasă sarçină, fîg în fîndul pîndriilor. Beversigele mi fak kîbîrile în trînkîrile arburilor îmbrîkate kîlduros cu mîșkîș. Maimușele femele mi poartă puii în brațe, le dau pîr, îi desmicardă, îi sîrîș, sî joakă cu dîmii, mi îi mîștră kînd sunt nemîșdîmite de dîmii. Însfîrmit garbuța se renește așura celorlalte ce îi ia puii, mi de o ia çine-va din pneguș cu kîbîl, ea mi țmează kloçirea în kolibie mi moare pe oolile ei.

Atîtea griji, atîta amor mi atîtea ostenele fîr rezultate, sylvima devoire a țutulor mîmelor așestora pe kare frika morgii nu le poate onri, sîrîșingele lor cu atîta ardoare mi cu atîta statornicie, kare n'ăș a fi țmate de niçi o rezultat, fiind cu puii sunt țrsiçi de a pîrșî pe mîmele lor, toate așestea mîștrîresk voinda țnî Dîmzezeș kare dîntr'o lege de fericișe, kîçi este o fericișe nentru fie-kare din așeste mîme țimîșl amorului lor nentru pui, fîk o lege de pîstrare.

Dar între atîtea mîștrîș, nișk nu este vrednik de mirare ka indyștria ce desnoaltă passerile în konstruția kîbîrilor lor. Kînd zefirul readduce primăvara, mi țn soare dușce face sî renaskă frînza, atîçi stolvri de passeri kîlțtoare se întork în klimele noastre mi înçen a kîntă amorurile lor. Un instinkt misterios le pnegestește paçerea puiilor lor.

Toate lokurile sunt ponorate cu sbrîtoarele lor țrîne, pîndurile, iarba, stîșul, dîmbravele, toate le servă sure a askunde mi de

leagăne frumoase. Elle țkreaș la miclelor lokvinçe în tokmaș ka niçe arhitekii învîpăși, mi ka niçe kîntreçei armonioșî țmple aerul cu çelle mai vessele çimiri kîntînd amorul nentru ka s'mi fak țkryl pîkryt. Una nu se sfiește a'mi zidi koliba ne ane; mi nentru ka mai bine sî o assiggyre despre frîile vijeliei, o leagă cu mîlț iskysindă de pîntele perykii, mi ană kîbîl ei, dînt de așeste legășuri mîldioase mi legănat de valri, se ridikă saș se skoboară cu elle 1). Alți zidește pe al seș ka o pîramidă, mi, sure a ne askunde frikoasa'i familie, cu țn nîsk indyștrios țnalț țn zid kare desparte în doș fragila'i kasă 2). Dar nendilina, 3) vine de'mi sînzur kîbîl de o ramură mîldioasă, d'ășura țnei ane li-ne, çuș în paçe pîçerile maternișii, mi'mi lasă kîbîl în sfflarea zefirului, iar țrîna fçigitivă a mervilor, se țrîçe, se strikoară, mi ridikă kanyl mi fverș țrbată pe pery, mi cu okal skinteind pnegeste fçrioasă kîbîl în kare așea passeri, odixnîdse fîr frikă, mi vede voioșii pui emînd fîr pnegedie din ghioçile lor, mi'mi kîntă cu țnerece amoroasa'i familie 4).

Lokvinçele passerilor mai înfîșmază încă mîlțe ake kyriosișii. Çelle kare pnegesk în mizlokul rogozului țmed opern fîndul kîbîlului cu pîf de pe nentru lor. Tadorna 5) mi martinvî-neskar 6) mi pîș oolile într'ın fel de bizvin, pe kare o skobesk ka ieprii de kasă. Pîrva 7) are griș de a façe țma kîbîlului ei pîmaș despre partea çea mai țrdin sîpnyș bîșii ploii. Baçlafeyul saș bot-grosul de Abisinia mi sçește kîbîl ka țn rak, ka țn vîrtej, mi'l sînzur de o ramură d'ășura țnei ane sbrîtoar, ka sîl pneg afară din pnegedia de a fi așuns de țrîtoare. Nîkryșii țmează mai tot așellam metod; mi adesea ori se vîd çinçi saș meșe sîte de așeste kîbîri sînzurate de țn singur arbur, ka o çetate aeriană. În sfîrșit kîștorul 8) are dibaçia de a koase o

1) Grina de apș.

2) Un fel de grayr, mi bot-gros dela Abisinia, în Afrika.

3) Un fel de niggoș.

4) Çerani din Rvșia, din Polonia mi din Siberia, aș nentru așeste passeri o venerație sîperstișioasă, mi se vîd kîbîrile lor sînzurate la țma fie-kîria kolibe.

5) Passere akvatikă din felul raçelor.

6) Passere de felul neskarilor, albaștră cu ane, çea mai frumoaș din passerile Eyropei.

7) Passere cu nîskul skurt mi negru, cu pîntecăle roșu, mi de mîșmea țnei vrabii: kîntekul ei este dușce mi trist; este lesne de dîmesteyit, pînde simnație de sbrîșul ei mi se învaș a kîntă cu serineta.

8) Pîșkîçe de India.

*) Bezi N° 40, 42, 45, 49, 50, 51, 52, 56, 57, 58 mi 60.

1) Mik batșned în Amerika.

2) Idem.

frunzъ desprinsъ dela tuluina sa de o altъ frunzъ пусъ in birfyl unei ramure, mi formează astfel un fel de кош in care imi depune iubirii ei пұ.

Acea iubire acestea sunt sfirnite, mi indată oara incheie. Aceste fiindcа mititele, atut de bioi atut de umoare mi nestatornice, d'odată se fak kredinčioase oolilor lor. Femelele нұ кұтъ, fгъ indoiatъ pentru къ elle fiind ursite a medea ne жоо, ачест talent ar fi fost sure peirea пұilor, кұчi ar fi tras ne vinъtori. Бърбатъ insъ se пұне къте-odată ne arbъtele vecin, mi desfътеază ostenelele matene prin simfoniile чelle mai дұлчi. Дакъ trebъе съ kredem ne D. Dupont de Nemours, care, прекум цii, ингеллеге limba passerilor, mi кұгъна сунтем даторi tradукъia impълъi привихietoarei, бърбатъ, in timпъл kloчirei femelei, sune чelle mai frumoase лұкъгi din lume. Прекум sure nildъ:

Imi povesteste intimplarile niskurilor mi livezilor noastre; face frumoasele deskrieri alle четъдilor mi alle къмуилor strъine, mi пгезiче trekъtoarelor mititele пъсerele viitoarea lor кълъtorie. Zгъгъвече trъnele lor vagabonde, дъкъндъse, prin mizlokyl aerъlъi, sure a кұгъта alte цermъгi mai imbielmъgate; deskrie treчereа mъrilor mi livezile inflorite a чellor doъ lъmъ; mi фъкънд съ resъne дъмbrabele къ poroчitъl imm al intoarчerii, amestikъ кътечile amorylъi in дълчеле повestiri alle кълъtoriilor лъi.

Nұ voъ intră in mai multe amъovntъri asъnra plinei de amor стъгъiri a maternitъгii passerilor. Imi voъ insemnă пұмай къ гbioачea oolilor de гъinъ fiind foarte tare, pliskyl пұкълъi fъ armat de un adaos osos askъit, къ care el se servъ sure a snarge oyl; mi care kade къте-ва zille дұпъ emirei: пгеведere care dovedeche mъna тъгi Creator indellent, mi care inkъгъ grozav ne чеi некredinчiomъ.

Aшă, amoryl matern este legea пъстръtoare a тпiversъlъi. Dar de че ar fi fost бун ачест дълчe simtiment, дакъ amoryl n'ar fi aprins innimele къ ачел fok фермекътор care insъffлeche ne toate fiindele, inkъzеche, in frumъsechează mi inkъntъ Natъra? Privеche кұм, пгimъbara, frunza este lin miшkatъ! кұм пгirъl desmeardъ gazonъl, кұм passerea кътъ къ tinereche! Toate fiindele in estas, toate se imbrakъ къ vemmintele lor de пұтъ, toate indъчesk mi modъlează glasъl lor. Пар' къ Natъra ar voъ съ plakъ ka съ поатъ insъfflă amoryl. Planta imi deskide koroalele 1) lor mirositoare пұмай ka съ se inrodeaskъ; dar indatъ че пұnta se съвъшаche, floarea se веचेzeche, ingъlbeneche mi moare; zefirъl пұмай klatinъ de кът пұмай umoryl leagъn care kopinde rodъl amorylъi seъ.

1) Potirъl saъ partea florii in care se aflъ organele de fekondajе.

Dar акъм пъгълъ imi intinde la soare koadă sa bogatъ de broderii de avr mi de zmaragdъr. Fazanъl avrîgî, mi argъsî 1) se akoppere къ сунperbele lor nene; o bogatъ egretъ se inalцъ ne канъл bibilichei. Пъгъни de mare se impodobesk къ o koleretъ (gъle-ram) de nene, mi kotinga 2) merge imbrъkatъ къ o rokie de mai multe kolori; гъгъl ei albastrъ este imbobit къ пикъдеle пгъгъrîi, biorii mi negre, birъl arripelor ei este ka un fъntъ verde къ lъstrъ. Astfel impodobite къ vemmintele lor de съгъtoare toate ачесте fiindе strълчitoare se infъдimează inaintea soдilor lor, skot strigъrî de бкъrie, inalцъ кътъrî melodioase, mi inчeаркъ a face isbindele lor. Dar indatъ че къbirea a trekъt, se desbrakъ de frumoasele lor kolori. Пъгъни perd mъгeаa lor koadъ; bibilichele, egretele че le koponează, kotinga, сунperbъl ei vemintъ; iar пъгъни de mare, kolerele lor de nene. Тоуi s'akoppere indatъ къ хаине inkise mi triste: ar пгtea zиче чине-ва къ ei пъng дұпъ zillele de desfъtare mi de amor че trekъгъ, mi къ ei нұ s'ar fi fost impodobit de кът пұмай ka съ se бккъre de dinsele. Ашă maskъlъl привихietoarei face a'i se avъi melodioasele akkordъrî пұмай sure a inkъntă ne skъmpa sa soдie: indatъ че пұмай are trebъingъ de a plачe, inчetează de a mai стпă romanchele лъi de amor; дълчеле лъi кътече, чигинeаi inkъntъtoare, сунт акъм indenlimate prin strigъte indeglate mi kîrritъrî пъngъtoare.

A нұ къbi, este a fi nenoroчit, este a vieдъlъi пъstîнъ; a къbi, este a vieдъlъi indoit, este a esistă intr'un alt el-insъmъ. Ax! съ ne бккъгъm dar de ачeastъ ferичire сунremъ mai nainte de a ne albî virsta perii. In jъneche, o mikъ пъчere ne mingъie, mi пъдintikъ sneгanцъ goneche intristarea noastră: dar кънд virsta vine, sneгanцa sboаръ, mi пъчereа fige, se дъче departe dela noi. Atъчi greoaea бъгъneche, къ спatele inkъjbat, se iveche inpainted къ intristare. Moartea o чгmează de'apropoane, mi o imninge, mi o гъbеche; ea n'are a mai da de кът пұмай un minut, m'anoi trebъe a мъri!... Dar vai! mai nainte чъкъ de a пъгъsi viaца, omъl bagъ de seamъ къ тоуi il чitъ, тоуi il пъгъsesk. Atъчi el стъ d'o parte mi пгiveche ачelle сгъбъrî, ачelle jokъrî, ачelle дълчi пъчегi че lъmea idolatreaзъ, mi askъlъ къ melanholie resselile ei vorbiri; se депъtează anoi къ inчetъl de jъnecheа sbъrdalnikъ, агънкъ asъnръi o къзъtъгъ mъritoare, mi къtre mormintъl seъ inainteaзъ ofъnd.

(ва май ггма.)

1) Tot un fel de fazan.
2) Un fel de merlă пгea frъmasъ de Amerika.